DI FINF MAGIKER FUN NOTRE-DAM

Juan Percowicz

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

כואַן פערקאָוויטש
סוסאַנאַ פראַנקאַ
סעסאַר פאַלאָטאַ

„די פינף מאַגיקער פון נאָטרע־דאַם“

הונדערט יאָר פאַר פינף אויגנבליק. אָן צײַט

איבערזעצונג: איידל מייקלער

אָריגינעלער טיטל

Los Cinco Magos de la Notre - Dame

אָריגינעלע אויסגאַבע

1991 — גילדענע אויסגאַבעס פון דער בוענאָס איירעסער
יאַגאַ - שול — אַרגענטינע

Librería y "Café de la Escuela"
Estado de Israel 4457 (1185) Capital - Argentina
Tel/Fax 862-6190

אינלאַנד :

סעדעס: מאָר דעל פּלאַטאַ, לאַ פּלאַטאַ, נעקאָטשעאַ,
ראָזאַריאָ, באַהיאַ בלאַנקאַ.

אויסלאַנד :

סעדעס: ווין, טשיקאַגאָ.

אילוסטראַציעס :

- די אַרכיטעקטן נורית ליטמאַנאָוויטש,
דירעקטאָרן פון אַרכיטעקטור
דעפּאַרטאַמענט פון „גאָלד אַן אַרט",
האָט אילוסטרירט די הילע.
- די מאָלערן מאַריאַנעלאַ וואַלינאָטי, פון
„גאָלד אַן ארט" האָט אילוסטרירט דאָס
בוך.

מיר ווילן באַדאַנקען

דער קולטורעלער אָפּטיילונג פון דער פראַנצוי־ זישער אַמבאַסאַדע אין בוענאָס אײַרעס. אירע גראַ־ טולאַציעס.

— דעם דאָקטער דאַנטע נ. פּאַראַנדעלי, די דאָק־ טערישעס פּעליסאַ צימערמאַן, בעאַטריס עליכיס, און ה׳ ראַמאָן אַ. פּערנאַנדעס קאַסינאָ, זייער אומשעצבאַרע הילף.

די ,,סוב־שול פון יידישע שטודיומס" פון דער ,,בוענאָס איירעסער יאָגאַ שול" האָט די זכיה אײַך פאָרצושטעלן די יידישע איבערזעצונג פון בוך: ,,די פינף מאַגיקער פון נאָטרע־דאַם"; מחברים: כואן פערקאָוויטש, סוסאנא פראַנקאָ, סעסאר פאַלאָטאַ.

דער ד"ר כואן פערקאָוויטש, ברוך חנן בן הלול, גרינדער מײַסטער פון דער יאָגאַ שול פון בוענאָס אײַרעס, איז אן אקטיווער, אויסגעצייכנטער מיטגליד פון דער ארגענטינער יידישער קאָלעקטיוויטעט.

ס'איז אונדזער ווונטש איר זאָלט געניסן, האבן הנאה פון אָט די ליכטיקע, פילאָזאָפישע פערל!

מאָטל מילראַד
דירעקטאָר פון דער סוב־שול

מיטגלידער
ד"ר ברוך פערקאָוויטש
ד"ר שושנה סקיאווי
ישראל פײַן
אסתר פײַן
ד"ר בתשבע עליכיס
א. מרדכי ווײַסטיך
מרים גאָלשטײַן
אינזש. מרדכי בן־משה

טצור מאָטל אורלאַנסקי
ליצ׳ עליזה סיגאַל
ליצ׳ בתיה בערקאָוויטש
שרה סיסראָ
ד״ר נחמה שוב
ארק׳ מלכה סטאַבאַ
ליצ׳ ברכה סאָרקין
דוד סיסראָ
מאיר סיסראָ
מרים פיַין
פראָפ׳ איידל מייקלער
כימיק׳ משה א. סקלאַר
שושנה זיבעס
פראָפ׳ מאיר קראַווטשיק
ליצ׳ שמואל פאָגעל
גבריאל סאָרקין
פרומע פעסעס
לייע פעסעס
רבקה פעסעס
יאָסל פעסעס
רות לאָנדאָן
נורית ליטמאַנאָוויטש
בתיה קאַסיר

אדותשאַפט

מיט טיפער דאַנקבאַרקייט דער אַרגענטינער רעגירונג און אונדזער ליבער מדינה וואו מען האָט פאַרזאָרגט אַ פרייע און דעמאָקראַטישע סביבה וואָס האָט דערלויבט קודם אָנשרייבן און נאָכדעם איבערזעצן דאָס בוך, אין יידיש, אָן ליידן קיין שום באליידיקונג אָדער רציחה.

ד״ר כואַן פערקאָוויטש
שרייבערן סוסאַנאַ פראַנקאַ
ד״ר סעסאַר פאַלאָטאַ

Testimonio

Testimoniamos nuestro agradecimiento al gobierno argentino y a nuestro querido país, que nos proporcionó el ambiente de libertad y democracia que nos permitió, primero escribir, y luego traducir al idish, este libro, sin sufrir ningún tipo de agravios ni violencias.

Dr. Juan Percowicz
Escritora Susana Franca
Dr. César Pallotta

Testimony

We are grateful to the Argentine Government and our beloved country, which have provided us with the atmosphere of freedom and democracy that allowed us to write, in the first place, and translate this book into Yidisch afterwards, without suffering any type of violence or offences whatsoever.

Dr. Juan Percowicz
Writer Susana Franca
Dr. César Pallotta

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאָס אײַרעס — קהלה ד׳בואנוס איירס

בוענאס איירעס, כ״ט חשון תשנ״ג
25 11 1992

צום
יידישן אפטייל פון דער
יאָגא שול אין בוענאס איירעס
שטאט

זייער חשובע פריינד:

דער קולטור דעפארטאמענט פון דער בוענאָס אײַרעסער קהילה , נעמט אויף מיט סאטיספאקציע אייער ארויסגעבן אין יידיש „די פינף מאגיקער פון נאטרע דאם“ פונעם דירעקטאָר פון „יאָגא שול “דר״ כואן פערקאוויטש און אנדערע אין דער איבערזעצונג פון אדעלא מייקלער.

שליסן מיר זיך אן בכן צו דער דאזיקער איניציאטיוו, וואס וועט זיכער זיין א בייטראג פארן יידישן לייענער איבער די ווערטן וואס דער מחבר דריקט אויס אין זיין ווערק.

נעמט אויף אונדזערע הארציקסטע ברכות פאר אייערע אנשטרענגונגען און מיר ווינטשן אייך דערפאלג אין דער פארשפרייטונג פונעם בוך.

מיט גרויס דרך ארץ,

פראפ משה קארין
סעקרעטאר פון דעם קולטור
דעפארטאמענט

שמואל לעווין
סעקרעטאר פון דער יידיש
אפטיילונג

פראפ אברהם ליכטענבוים
קולטור דעפארטאמענט

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאָס איירעס — קהלה ד׳בואנוס אירס

Buenos Aires, 26 de noviembre de 1992

Sr. Director de la
División Judía de la
Escuela de Yoga de Buenos Aires
Presente

De nuestra mayor consideración:

El Departamento de Cultura de AMIA, Comunidad Judía de Buenos Aires, se complace en felicitarlos por vuestra iniciativa de editar, en idioma idish, el libro "Los Cinco Magos de Notre Dame" del Dr. Juan Percovich (y otros), traducido por Adela Meikler.

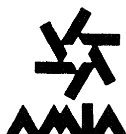
Consideramos que dicha obra representará un significativo aporte para el lector en idioma idish, quien podrá así interiorizarse con los conceptos que el distinguido autor expone en su libro.-

Reciba nuestras más sinceras felicitaciones y augurios para que vuestro esfuerzo sea coronado con el mayor de los éxitos, adhiriéndose desde ya a la iniciativa.

Samuel Levin
Secretario Comisión Idish

Prof. Abraham Lichtenbaum
Dpto. de Cultura

Prof. Mauricio Korín
Secretario del Dpto. de Cultura

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאָס איירעס — קהלה ד׳בואנוס אירס

Buenos Aires, november 25, 1992

To the Director of the
Department of Jewish Studies of
E.Y.B.A.

Dear Sir,

The Cultural Department of the Argentine-Israelite Mutual Assistance Association (AMIA) of the Jewish Community in Buenos Aires is pleased to congratulate you on your initiative of publish the book "The Five Magicians of Notre-Dame" by Dr. Juan Percowicz and others, in the translation of Adela Meikler, into the Yidisch language.

We are certain that such a work will represent a significant addition for the reader of Yidisch, who will be able then to absorb the concepts which the distinguished author presents in his book.

We offer you our most sincere congratulations and support for this initiative, with the wish that your efforts be crowned by the greatest success.

Samuel Lewin
Secretary of the
Iddisch Commission

Prof. A. Lichtenbaum
Cultural Department

Prof. M. Korin
Secretary of Cultural Department

INSTITUTO CIENTIFICO JUDIO - IWO

ייִדישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט — ייִוואָ

PASTEUR 633 - T. E. 47-6624 - 1028 Buenos Aires

בוענאָס איירעס, 15טער אָקטאָבער 1993

צום ייִדישן אָפּטייל
פון דער יאַנגאַ - שול - בוענאָס איירעס

זייער חשובע פריינד :

יעדער אימפּולס געווענדט צו באַוואָגן די עצמדיקע קולטור - ווערט, אין די פאַרשיידנסטע אויסדרוקן פונעם צוזאַמענלעבן, האָבן געפינען אין ייִדישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט „ייִוואָ“, זייט די ערשטע מאָמענטן, אַ חברלעכן אָפּקלאַנג.

די מיטטיילונג וועגן אַרויסגעבן אַ ייִדישע אויסגאַבע פון בוך „די פינף מאַגיקער פון נאָטרע - דאַם“, פון ד״ר כּואַן פּערקאָוויטש און אַנדערע ; א הומאַניסטישע אונטערנעמונג זיך צו דערנענטערן די ענדלאָזע מענטש׳ס פראַגעס, מיט זיין וואָס אמאָל שטאַרקער באַגער אמת זוכן, האָט אונדז איבערפולט מיט אמתדיקע סאַטיספאַקציע.

מיר פרייען זיך מיטן דערשיינען אייער ווערטפולער בוך, איבערצייגט ער וועט באַוואָגן דער קולטור, מיט זייַן רײַכקייט אין פאָרם און אינהאַלט, וואָס דער „ייִוואָ“ פאַרשפּרייט אין אַרגענטינע, אויפן ייִדיש-קענטעניש און ליטעראַרישן געביט, אין די פאַרשיידנסטע פאָרמס.

מיט די בעסטע ווונטשן פאַר דערגעלונגענער איניציאַטיוו זאָלט איר אויפנעמען מיין האַרציקע אַנערקענונג.

ליס. א. ליאַמגאָט
דירעקטאָר

INSTITUTO CIENTIFICO JUDIO - IWO

יידישער וויסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט — ייִוואָ

PASTEUR 633 - T. E. 47-6624 - 1028 Buenos Aires

Buenos Aires, octubre 15 de 1992

Señor Director de la
Sub-Escuela Judaica de la
ESCUELA DE YOGA DE BUENOS AIRES
Prof. Marcos Milrad
Presente

De mi mayor consideración:

Todo impulso destinado a promover los valores intrínsecos de la cultura y las más variadas expresiones de la convivencia, han encontrado en el Instituto Científico Judío IWO, desde sus inicios, fraternales marcos de resonancia.

De allí que el anuncio de una próxima edición en idish del libro LOS CINCO MAGOS DE LA NOTRE DAME, del Dr. Juan Percowicz y otros -una empresa de aproximación humanista a los infinitos interrogantes del ser humano, cada vez más acuciado en su búsqueda de verdades-, nos ha llenado de verdadera satisfacción.

Celebramos complacidos la inminente aparición de un libro de las características que ustedes van a editar, persuadidos de que formará parte de un acervo cultural, rico en forma y contenido, que el IWO difunde en la Argentina en el campo del pensamiento y la literatura en idish, en sus más variadas gamas.

Junto con nuestros plácemes por tan feliz iniciativa, reciba la seguridad de mi más cordial aprecio.

Lic. Alberto Liamgot
DIRECTOR

INSTITUTO CIENTIFICO JUDIO - IWO

יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט — ייִוואָ

PASTEUR 633 - T. E. 47-6624 - 1028 Buenos Aires

Buenos Aires, october 15, 1992

Director of the
Department of Jewish Studies
of E.Y.B.A.
Proffessor Marcos Milrad.

Dear Sir,

Every impulse directed to promote intrinsic cultural values and the most varied expressions of community life has found, from its beginnings, fraternal frames of resonance at the Jewish Scientific Institute (IWO).

Hence the announcement of the up-coming publication in Yidisch of the book "The Five Magicians of Notre-Dame" by Dr. Juan Percowicz and others, —an undertaking of humanistic approximation to the infinite number of questions posed by the human being, evermore in need in its search for truth— has filled us with profound satisfaction.

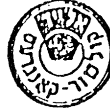
We gladly celebrate the inminent appearance of a book of such characteristics persuaded as we are that it will become part of a cultural reservoir rich in form and contents, which the IWO socks to make known in Argentina in the fields of thought and Yidisch literature, in its most varied forms.

Along with our appreciation for such a fine initiative, we would like to assure you of our most cordial esteem.

Lic. A. Liamgot
Director

ארגענטינער אפטייל פון אלוועלטלעכן יידישן קולטור-קאנגרעס— יידיש-קאמיטעט
שמעון דובנאוו-הויז

ASOCIACION
PRO CULTURA JUDIA
CASA SIMON DUBNOW

BUENOS AIRES
T. E. 953-9614
AYACUCHO 483

בוענאס איירעס, 24סטער אקטאבער 1992

צום
דירעקטאר פון יידישן אפטייל
פון דער יאַגא שולע
<u>בוענאס איירעס</u>

ז׳ חשובער פריינד :

אייער באשלוס ארויסצוגעבן אין א יידישער ווערסיע דאס בוך „די פינף כישוף מאכערס פון דער נאטרע דאם קאטעדראלע " , וואס איר האט אונדז צוגעשיקט, איז פאר אונדז אן אמת׳ע סאטיספאקציע.
מיר באטראכטן דעם אינהאלט פון בוך, זיין עטישן און הומאניסטישן אידעאל, ווי אייגן און כאראקטעריסטיש פאר דער גרויסער יידישער ליטעראטור אין איר גאנצקייט. דאס בוך וועט, דעריבער, זיין א ווערטפולער צושטייער צו דערהויבן די הומאניסטישע אידעאלן, וואס דאס דערלויבט אונדז אויסצודריקן אייך אונדזער ווארעמען אנשלוס.
מיר באגריסן אייך פאר דער געלונגענער איניציאטיוו ארויסצוגעבן דאס אויבן דערמאנטע בוך אין זיין יידישער ווערסיע און מיר ווינטשן אייך דערפאלג אין אייער ווייטערדיקער ארבעט.

מיט פריינדשאפט :

ד״ר טוביה קאמענשטיין
פארזיצער

בנימין עדעלשטיין
סעקרעטאר

משה לעבענדיקער
קאסיר

ארגענטינער אָפּטייל פון אַלוועלטלעכן ייִדישן קולטור־קאָנגרעס — ייִדיש־קאָנטאַקט
שמעון דובנאָוו־הויז

ASOCIACION
PRO CULTURA JUDIA
CASA SIMON DUBNOW

BUENOS AIRES
T. E. 953-9614
AYACUCHO 483

PERSONERIA JURIDICA Nº 6660/2/6/59

Buenos Aires, 24 de octubre de 1992

Señor Director
de la Sub-Escuela Judaica
de la Escuela de Yoga
de Buenos Aires
Presente

De nuestra consideración:

Nos place su propósito de editar en idioma Idish el libro LOS CINCO MAGOS DE LA NOTRE DAME, que han tenido a bien de hacernos llegar.

Juzgamos que por su contenido ético y humanista, ideales estos que también caracterizan a la vasta literatura Idish, este libro será un valioso aporte a la misma, por lo que gustosos les expresamos nuestra sincera adhesión.

Los felicitamos por la feliz iniciativa de publicar en lengua Idish este singular libro y aprovechamos la oportunidad para saludarlos

Muy cordialmente

Dr. Tobias Kamenszain	Benjamin Bielstein	Moisés Lebendiker
Presidente	Secretario	Tesorero

ארגענטינער אפטייל פון אלוועלטלעכן ״ידישן קולטור · קאנגרעס — ״ידיש-קאמיטעט
שמעון דובנאוו-הויז

ASOCIACION
PRO CULTURA JUDIA
CASA SIMON DUBNOW

BUENOS AIRES
T. E. 953-9614
AYACUCHO 483

PERSONERIA JURIDICA Nº 6668/2/8/39

Buenos Aires, october 24, 1992.

To the Director of the
Department of Jewish Studies of
E.Y.B.A.

Dear Sir,

We are pleased with your plans to publish the book "The Five Magicians of Notre- Dame", which you so kindly have sent us.

In our judgment, given its ethical and humanistic contents, ideals which are characteristic of the vast Yidisch literature as well, this book will become a valuable contribution to said literature, reasons for which we gladly offer you our support.

We congratulate you for the fine initiative to publish this singular book in the Yidisch language and greet you very cordially.

Dr. Tobías Kamenstain
President

B. Edelstein
Secretary

M. Lebendiker
Treasurer

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאָס איירעס — קהלה די בואנוס אירס

בוענאָס אײַרעס , 14 טער יאַנואַר 1993

פּראָפ . מאָטל מילראַד
יאָגאַ שול
בוענאָס אײַרעס

ז׳ חשובער פרײַנד :
געבוירן בין איך אין מאַמע - לשונס שויס , כ׳ האָב זיך געוויגט מיט יִידישע לידער און ווען פרייד שטויסט ארויס פון נשמה זינג איך ספּאָנטאַן אין יִידיש , דער- לויבנדיק די האַרציקע שפּראַך פון אונדזערע אור - עלטערן זאָל פאָרזעצן ווי אונדזערע ; באַלײַכטנדיק דעם מענטש׳ס אָנוועזנהײַט אין קאָסמאָס , מיט דער גאַנצער רײַכקײַט וואָס טויזנט יאָר עקזיסטענץ האָבן איר פאַרזאָרגט.
אַ פיבערדיקער אַפּלאַוס דער איניציאַטיוו אַרויסצוגעבן ד״ר פערקאָוויטש׳ס ווערטפולע ווערק : „ די פינף מאַגיקער פון נאָטרע - דאמע “ אין פּרצ׳ס ,שלום אליכמ׳ס , מײַנע עלטערנ׳ס , זיידע - באָבע לשון, דערוואַרטנדיק ס׳ זאָל האָבן דעם געהעריקן אָפּקלאַנג אין דער גאנצער קולטור-וועלט.

מיט פרײַנטשאַפט

דר׳ חיים באַרילקאָ
ערן פּראָפעסער פון דער אַרגענטינער
יִידישער קהלה .
דעקאַן פון אָריענטאַלע שטודיומ׳ס פאַקולטעט.
„ רמבם אוניווערסיטעט “ - בוענאָס אײַרעס

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאס איירעס — קהלה דיבואנוס אירס

Buenos Aires, 14 de enero de 1993

Sr.
Prof. Marcos Milrud
Escuela de Yoga

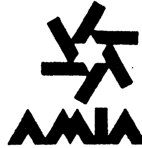
De mi mayor consideración:

Nací en el regazo del idish, me acuné con canciones en idish y cuando la alegría me sale del alma, espontáneamente canto en idish y procuro que esa cálida lengua de nuestros antepasados siga siendo nuestra e iluminando la presencia del hombre en el cosmos con todas las riquezas que mil años de existencia la han dotado.

De modo que fervoroso aplaudo la iniciativa de publicar la enjundiosa obra del Dr. Percovich, "Los cinco magos de Notre Dame", en el idioma de Peretz, Scholem Aleijem, de mis padres y de mis abuelos, y espero que tenga la debida resonancia en todo el mundo de la cultura.

Cordialmente lo saluda

Dr. Jaime Barilko
Profesor Emérito de la Comunidad Judía
de la Rep. Argentina
Decano de la Facultad de Estudios Orientales
de la Univ. Maimónides, Bs. As.

ASOCIACION MUTUAL ISRAELITA ARGENTINA
COMUNIDAD JUDIA DE BUENOS AIRES
קהילה פון בוענאָס איירעס — קהלה ד׳בואנוס אירס

Buenos Aires, January 14, 1993

Professor Marcos Milrad
Buenos Aires Yoga School

Dear Sir,

I was born in the lap of the Yiddisch, my lullabies were yiddisch songs, and when my soul is flooded with joy, I naturally sing in Yiddisch, and I try to keep for us this tender language of our ancestors. The great richness that a thousand years of existence have given to the Yiddisch language enlightens the presence of man in the cosmos.

For all this I heartily praise the endeavour of publishing the important work of Dr. Percowicz, "The Five Magicians of Notre Dame", in the language of Peretz, Scholem Aleijem, my parents and grand parents, and I hope it will attract the attention of the cultural community.

Dr. Jaime Barylko
Proffessor Emeritus of the Jewish Community in Argentine
Dean of the Faculty of Oriental Studies
Maimónides University - Buenos Aires

פאָרוואָרט

„רום די העכסטע וועזנס
אומבאַקאַנטע, פאָרגעפילטע.
זאָל דער מענטש צו זיי זיך אויסזען,
זייער ביישפּיל זאָל אונדז לערנען
אין זיי גלויבן.‟
געטע

אַ פאַרצווייפלטע פאָרשערן פון וואָרטהייט אין דערפאָרונג געפין איך אין בוך אַן אומרויִקן ענטפער פאַר מיין נייגעריקייט.

דריי דיכטער האָבן אים אָנגעשריבן: סוסאַנאַ פראַנקאַ איז געוואַקסן זוכנדיק די שיינקייט, ספּעציעל אָפן ליטעראַרישן געביט.

דער ד״ר סעסאַר פאַלאָטאַ האָט אָפּגעגעבן זיין לעבן צו לערנען כימיק און מאַטעמאַטיק. ער איז אַ „קאָניסעט‟־פאָרשער אין דעם קענגשטאַנד. גלייכצייטיק האָט ער אַנטוויקלט זיינע פילאָזאָפישע באַגריפן, ספּעציעל מיט דער אידעע וועגן מענטש און זיין „עסענץ‟, וואָס דאַרף זיך פאַרפולקאָמען דורך דער ליבע־אַלכימיע. דער דריטער איז דער ד״ר כואַן פערקאָוויטש, דער עניגמאַטישער גרינדער פון בוענאָס איירעסער יאָגאַ־שול.

ס׳איז ניט זיכער אַז דעם בוכ׳ס אינהאַלט איז אינגאַנצן רעאַל, אָבער, גלייכצייטיק, בין איך זיכער אַז ס׳איז ניט בלויז פאַנטאַזיע.

אָפטמאָל, אין פריינדלעכע באַגעגענישן מיט די דיכטער, האָב איך געשפּירט „אָנוועזנהייטן״, וואָס היטן מיט זייער קראַפט און חכמה די אָנגעשטרענגטע, ליידנדיקע, מענטשס־מישפּחה. אַמאָל, אין מיין לעבנס־שטילקייט, אָדער בשעת אַ צונויפטרעף מיט אַ ליבן פריינד האָב איך געפילט אַן אומזעבאַרע אָנוועזנהייט; ווי עמעצער פון די מאַגיקער פון נאַטרע־דאַם, וואָס האָט מיר געשאָנקען אַ שיינע, חכמדיקע אייצע צו אויסגלייכן מיין לעבן דורך איר.

געפאַנגען אין דער אַנגסט פון רוטינאַרן לעבן פלעג איך בעטן אַז אַ מלך, אַ מאַגיקער, אַן אינספּירירטער רעטער, זאָל זיך באַווייזן ... אין די האָפנונגלאָזע מאָמענטן זאָגט עטוואָס אין מיר: „דער מלך מוז עקזיסטירן״. מיין האַרץ, מיינע חושים זיינען פעסט, נאָר ווייסן ניט ווו ער געפינט זיך, ווו געפינען אים ...

אין יוגנט־עלטער האָב איך אַנטדעקט אַז ליבע עקזיסטירט הגם כ׳האָב זיך מיט איר פיזיש ניט געטראָפן.

כ׳האָב שטאַרק באַגערט נאָך אים, אין אומרו פון געפּילפּולקייט ווי אין האָפנונגסלאָזן יאָמער פון מיין לעבן. א סך מאָל האָט אין מיר דערשינען אַ פּאַראַדאָקס: ביים אַנטוויקלען אַ אידעע זייט דאָס קאָנקרעטע און רעאַלע, פלעג איך, נישט געבנדיק זיך חשבון, אַרויסקומען אין צענטער פון פאַנטאַסטיש־וועלט. דער אומקער פּראָצעס איז מיר אויך באַקאַנט: באַוועגנדיק מיר צווישן טרוימען און איינבילדונג, פלעג איך זיך פּלוצעם געפינען אין צענטער פון קאָנקרעטער און פענאָמענאַלער וועלט. קיינמאָל, דעם אמת זאָגנדיק, האָב

איך פעסטגעשטעלט אַ גרענעץ צווישן טרוימען און מאַטעריעלער וועלט. כ׳האָב פאַר זיך איבערגעחזרט די פראַגע אָן אַן ענטפער: — ווען איז אַ קוש פיזיאָלאָגיע וואָס דערוועקט פיזיאָלאָגיע? — ווען איז אַ קוש פיזיאָלאָגיע דערוועקנדיק די נשמה? און אײַנשליסלעך — ווען איז אַ קוש די נשמה וואָס דערוועקט די פיזיאָלאָגיע?

אַ קוש וואָס מען גיט אָדער מען באַקומט פאַבריצירט מען נישט מעכאַניש, אין אַ מאַשין, ס׳איז פאַראַן, אַ גרונט־עלעמענט וואָס דערגענצט די געפיל־פאָרמעלע. די „עסענץ״ דאַרף מען זוכן אין וועלט פון טרוימען, ליבע, אילוזיעס און שאַפונג...

לייענענדיק דאָס בוך האָב איך זיך געפרעגט: די גאַנצע שיינקייט פון נאַטרע־דאַמער אַרכיטעקטור, די געמיט־באַוועגונגען וואָס די פרעכטפולע און אומשטערבלעכע געבײַדע ברענגט אַרויס ... אַט דער פלאַץ פול מיט געהיימענישן; ס׳קען זײַן בלויז אַ נסים־פּוסטע שאַלעכץ? און האָב זיך געענטפערט: ניין, ס׳קען ניט זײַן! ווי דער פאַלעאָנטאָלאָג, ווידער־בויענדיק אַ קערפּער מיט בלויז אייניקע ביינער אַזוי האָב איך זיך געפילט. עקזאַמינירנדיק די נאָטרע דאַם האָב איך זיך פאָרגעשטעלט די עקזיסטענץ פון די פינף מאַגיקער, אינגאַנצן אומבאַקאַנט פאַר מיר...

גלײַכצײַטיק, אין דער אײַנבילדונגס־וועלט, בלי־סופק, „די פינף מאַגיקער פון נאָטרע־דאַם״, די וואָס זײַנען אין בוך, עקזיסטירן פולקאָם, זיכער.

כ׳פאַרלאַנג אַז די פינף אומפאַרבײַטלעכע מאַגיקער פון נאָטרע־דאַם, די רעאַלע אָדער די פאָרגעשטעלטע, זאָלן אַרויסברענגען פון לייענער אַלע אײַנדרוקן וואָס די בוך־מחברים האָבן געזוכט בײַם שרײַבן:

— אין אַ סיטואַציע אָן קיין שום אויסגאַנג, געפינען מיר אין אייניקע פון די אידעען טרייסט, עצות; אַ ריכטונג.

— דערלויבן אויפוועקן אַ פאַרגעניגן־קוואַל פון צאַרטע, קאָנקרעטע עסטעטישע געפילן.

— דאָס ווערק זאָל זיין דער „פּסיכאָסאָמאַטישער־עליקסיר״, גלייכגעוויכט פון אונדזער דענקען, באַרויִקער פון די געפילן, דערוויטערנדיק פון אונדז די קראַנקייטן און פאַרפולקאָמען סאָקראַטעס בקשה ווען ער זאגט: „נאָר די נשמה, ליבע פריינד, דאַרף מען באַהאַנדלען דורך אייניקע מאַגישע ווערטער און אָט די ווערטער געפינט מען אין די שיינע רעדעס. זיי ברענגען דער נשמה רו. ווען דאָס האָט מען דערגרייכט און עס איז אָנוועזנד דאַן איז זייער לייכט געזונט פאַרשאַפן״.

איך האָף די „פינף מאַגיקער פון נאָטרע־דאַם״ שטעלן מיט זיך פאָר ווי די פינף פינגער פון דער מעכטיקער, קעניגלעכער האַנט; די וואָס גלעט און רעדט דעם לייענער פון ליבע. ווייל יעדער לעבנס־פענאָמען דאַרף זיך אָנפאַנגען און פאַרענדיקן אין ליבע; אַזוי ווי עס סינטעטיזירט מיין שטרענגער חבר: ד״ר דאַנטע נאָרבערטאָ פאַראַנדעלי; פילאָזאָף, דאָקטער און פאָעט:

„מען הייבט אָן לערנען די קאָניוגאַציעס
דורכן צייטוואָרט ליבן״.

קריסטינאַ מאַרקעס איראַאַלאַ דע פּאַפּאַרעלאַ

בשייכות דעם בוך

דאָס בוך איז די פּרײַז וואָס סעסאַר און איך האָבן באַדאַרפט באַצאָלן דעם סוד צו באַקומען ...

דער שפּילמײַסטער, דער וואָס, זעלבספאַרשטענדלעך באַזיצט אַלע שפּילן האָט אונדז געזאָגט: „איר ווילט דעם סוד באַקומען. מסכים... דאַן מוזט איר אַ פּרײַז באַצאָלן פאַר אים...״

געוויס פרעגט איר וועגן אָט דעם דאָזיקן שפּיל־מײַסטער...

ערשטנס און איבער אַלעס איז ער אונדזער גרונט באַגײַסטערונג. ער האָט אונדז מיט לעבן באַרירט, כּדי לעבן צו געבן. ער איז אַ טיראַן זײַט זײַן אומדערמעסלעכע ליבע און פאַרפליכט אונדז אַזוי מיט דעם און אַנדערע ליבע, האַס און טויט־טאָטן.

די געשיכטע פון אונדזער באַגעגונג מיטן שפּילמײַסטער איז באַגײַסטערנדיק און קאָמפּליצירט און מען וואָלט איר געקענט אַנטהאַלטן אין אַ צווייטן בוך. מיר ווייסן ניט צי מיר וועלן זיך אונטערנעמען אַמאָל אים אָנשרײַבן... אָפּטמאָל פאַראַלידירט דער טעראָר אונדזער האַנט...

ער וואָלט פאַרלאַנגט בלײַבן אומבאַקאַנט פאַר די נאַיִווע אויגן נאָר ער איז געצוווּנגען וואָרהאַפטיק זיך פאַרצושטעלן. אָט ווי דער שפּילמײַסטער שטעלט זיך פאַר אונטער איינע

פון זײַנע מאַסקעס, די אומזיכטבאַרע, אפשר ווײַל זי איז אַזוי גרינטלעך: ד״ר כואַן פערקאָוויטש... ! אָבער, ווער קען וויסן בעסער ווי אונדז אַז אַ נאָמען איז בלויז אַן אויסרייד צו פאַרשטעלן דאָס אומבאַגרײַפלעכע?

מען דערקענט אים אויך אַלס פּאָקער־שפּילער, לעבנס־שפּילער, טויט־שפּילער. עס קען זײַן אַז דורך די נעמען זאָלט איר אויסרעכענען אייניקע פון זײַנע קוואַליטעטן און אויך דעם מאָטיוו פון אונדזער מוירע און רעספּעקט פאַר דעם געמיש־מײַסטער...

מיר האָבן באַצאָלט פֿאַרן סוד וואָס ער האָט אונדז פאַרטרויט, נאָר מיר האָבן קיין דערלויבעניש אים מודיע צו זײַן. ער האָט אונדז פאַרפליכטעט בײַזײַן און דערציילן, מיט זײַן הילף אָט די באַגעגענונג ווו ער איז געווען איינער פון די הויפּט־העלדן. איר סך־הכל שפּיגלט זיך אָפּ אין דעם בוכ׳ס אינהאַלט. אין דער באַגעגעניש האָט ער זיך פאַרגעשטעלט הינטער דעם פאָרם פון מאַגיקער נאַוך...

דאָס בוך איז געשריבן מיט, פאַר מענטש כמעט אומבאַקאַנטע בלוט, פול מיט איבערגעגעבענער לײַדנשאַפט פון צוויי פאַראַקשנטע נשמות וואָס פאַרלאַנגען צונעמען די פערל פון חכמה בײַ דעם וואָס מיר ווייסן אַז ער באַזיצט זיי. געוויס קלינגט עס מאָדנע... און עס איז טאַקע אַזוי. יעדער הייליקער טאַט ווײַזט אַזוי אויס. נאָר באַשטימט אַז פאַר אונדז איז ניט מאָדנע אַז אײַך זאָל עס מאָדנע אויסזען!

אַן אַנדער פראַגע ווײַזט זיך אַרויס; ס׳איז אומפאַרמײַדלעך: וועלכער איז דער סוד וואָס מיר פאַרמאָגן? ער באַהאַלט זיך אין די בלעטער ווי אָפּטמאָל באַהאַלט זיך די געווינענדיקע קאָרט אין פּאָקער־שפּילער׳ס אַרבל...

ס׳איז אין אײַך געוועןנדט עס געפינען, ווײַל ווי מיר זאָגן ווײַטער: „ס׳זעלבע איז ניט ס׳זעלבע. ס׳זײַנען די אויגן צו זען ס׳זעלבע וואָס מאַכט אויס ס׳זעלבע. די אויגן צו זען פאַרשיידנס מאַכט אויס פאַרשיידנס״.

ס׳איז פאַראַן אין דעם אַ געהײמעניש ווײַל וואָס איז דען אַ געהיימעניש, אויב ניט אַן אילוזאָרישע קינאָ־לײַוונט צו באַהאַלטן די געהיימעניש...?

סוסאַנאַ פראַנקאַ סעסאַר ד׳אַנזשעלאָ
פּאַלאָטאַ

קאַפּיטל איינס

עטנאַרוד

דאָס ערשטע געהיימעניש

אַ בלוילעכער שימער קרײַצט דורך פּאַריזער הימל. גלענצנד האָט ער זיך דורכגעפּירט, געזאָלט אומענדלעכע פּאַרבן־שפּילן און אײַנגענעמע ליכט. איבער די לעצטע דעכער, פּאַרשלאָפן אונטערן שוץ פון מײַעסטעטישער גרויסער דאָם, אין דער קלאָרער נאַכט. סעקונדעס פריער איז עס געווען פון דורכזיכטיקע ליכט אַ שפור, אַ שטערן אויסגעבויגן אין פּיצלדיקע שטערן, דערנענטערנדיק זיך מיט אויגנבליקלעכער געשווינדהײַט, רײַטנדיק אויף די פיר קאָמערטאָנען. מאָדולירט זײַט אורשפּרינגלעכע, געהיימע גרענעצן פון הימלריכטונגען, ווײַזנדיק דעם וועג. מען וואָלט געמיינט עס קומט פון גאַנצן רוים זינט די גאַנצע צײַט ...

דער שימער דרייט זיך שווינדלדיק אַרום און אַרום נאָטרע־דאַם, אויפוועקנדיק דעם גײַסט וואָס לעבט רואיק הינטער די פּאָרמען און קלאַפּט אין יעדן שטיינ׳ס פּאָרע. נאָטרע־דאַם האָט אַף דער ווײַלע געוואַרט הונדערט יאָר ...

עטנאַרוד, דער שוץ־מאַגיקער פון דער הונדערט־יאָריקער מאַגיקער־פּאַרזאַמלונג, שטעלט אָפּ דאָס פינקלען, מיט זײַן מעכטיקן ווילן; ציט ער צו זיך צו די שטאָף וואָס פּאָלגזאַם וואַרט, אָן קײַן שום אַנדער

קוואַליטעט, נאָר אַלס מאַטעריע, צו בײַזײַן דעם הייליקן מאָמענט פון **אומבאַשרײַבלעכן צוזאַמענטרעף**.

אַזוי האָט זיך **עטנאַרוד** אײַנגעשריבן אין **דער** וועלט, אַ ביסל נענטער ווי זײַן אומזיכטבאַרער וועזן. ער ריכט אײַן לופט, וואַסער, ערד און פײַער; געטער וואָס דעפינירן זיך דורך נעמען וועז ער באַפעלט ...

עטנאַרוד, זעט זיך אַרויס אַלס געשטאַלט אַראָפּשטײַגנדיק לײַכט אויף דער הויפּטשיף פון אײַנזאַמען **דאָס**, אײַנגעהילט אין אַ בלויען בראָקאַטן מאַנטל, באַפּוצט מיט אומצײַלבאַרע אײדל־שטיינער. **ס'איז שוין כמעט האַלבע נאַכט 29סטן יוני 1989....**

איידער דער טאָג וועט זיך אָנרינגען מיטן צווייטן, דורך איין איינציקן אָנגעמערקטן גלאָקנקלאַנג, מיט הונדערט יעריקער נייגונג, אָן אַ האַנט וואָס זאָל איר פירן **קלינגען (דער אומשטאַנד גייט דורך אומבאַקאַנט פאַר א** סך שטערבלעכע און פאַר אַנדערע וואָלט עס אויסגעזען אַ **ליבעס־פלערט צווישן ווינט און דער פרעכטפולער בראַנד־זענער גלאָק) וועט די פאַרזאַמלונג** זיך ענדיקן...

אין דער מענטשלעכער צײַט פעלן נאָך אויס קנאַפּע פינף סעקונדעס ביז דאָס אַלעס זאָל געשען אָבער עס פאַרנעמט ניט די פינף **מאַגיקער'ס** אַכטונג; שוין אַ לאַנגע צײַט ווי זיי לייגן אַפּ די צײַט...

עטנאַרוד דערקענט זיך אין דער, פאַר זיך געשאַפענער, קערפּלעכע אילוזיע. מיט אַ פאַרוווּנדערטן, פרישן און טויזנט יאָריקן שמייכל זאָגט ער:

— **אַך**, ווי אומגעוויינלעך! מיט וויפל פּאָרמאלקייַט בויט זייַנע פּאָרמען דאָס פּאָרמלאָזע!

געפינען האָט ער זיך בייַ דעם ווען, פון צענטער גופא, צינדט זיך אָן, מיט קישעף, אַ נייַע, ווייַסע ליכט, אין **ראָז דו נאָרד**; איבער די אַלטע פאַרבן פון גלאָזנפענצטער, די געהיימענישן, אָפּגעשטעלט דורך יאָרהונדערטער, ווערן אַנטוועקט דורך דער פאַנטאַזיע פון די **אַלכימיע־מייַסטער**, וואָס האָבן אין דער צייַט עס פעסגעשטעלט...

עטנאַד, דעם צווייטן **מאַגיקערס** נאָמען, צייכנט זיך מעסיק און עלעגאַנט אויס, איבער גרויסאַרטיקן ראָזנפענצטער, אַרומגערינגלט מיט אַ גאָר שטאַרקער ליכט, וואָס שטייַגט איבער זייַן קערפּערס געאָגראַפּיע.

אונטער זייַן איינפלוס האָבן די תמנות פון נבאים, ריכטער און מלכים פון תנ״ך, געלויבט די צענטראַלע פיגורן פון **מיסטישער רויז**; די יונגפרוי **מאַריאַ** מיט איר **קינד**, באַקומען צוריק די ווערטער, ניט אויסגערייַדטע, נאָר אויסגעטאַנצט פאַר די מענטשן פון אַלע עפּאָכעס. ס׳איז **עטנאַד׳ס** מונטער; ווי אַ גרוס דרייט **ער זיך איבער די ראָז דו נאָרד**, פון זייַן געהיימעניש אַלס נאָך ווייַטער זייַן **געהיימעניש**...

עטנאַד, שוין אין **דאָם** שוועבט פריילעך איבער דער רואיקער און פייַערלעכער לופט פון הויפּטשיף בשעת ער דערנענטערט זיך צום פּלאַץ **ווו עטנאַרוד** וואַרט אויף אים.

ער באַוועגט זיך פאָרווערטס און געדענקט ווען ער פלעגט גיין בלויז אויף ערד און וואַסער.

זיין האַנט, מיט אַ לויטערער שיינקייט, טראָגט ווערטפולע צירונג, אוממעגלעך זיך צו פאָרשטעלן; ער באַרירט זיין ברוסט, פאַרנייגט זיך און באַגריסט, בשעת זיינע פיס שטעלן זיך אָפּ אָן קיין סמנים פון קלאַנגען וואָס רופן דעם עכאָס פון מיסטישן טעמפּל, לעבן דעם גרויסן **עטנאַרוד**.

— איך לויב דיר **עטנאַרוד**...! אַך, ווי אומזאָגבאַר די ריי **אייביקייטן צווישן צוויי צייט**־טרוימען...!

— ברוך־הבא, **עטנאַד** — זאָגט **עטנאַרוד**. מיט זיין בליק נעמט ער אַרום די גאָטישע געביידע.

— אַך, ווי באַזונדער ס׳איז דער **הייליקער שטילקייט׳ס זכרון!** ביי די ווערטער שטרעקט זיך אויס זיין אָרעט, אימפּעראַטיוו, אורזאַכלעך, אין דער ריכטונג פון גרויסאַרטיקן אָרגאַן, וואָס אַנטהאַלט, אין דער הויך, אַלע מעגלעכע שטילקייטן.

פאַר זיין גרויסאַרטיקן זשעסט הייבט ער אָן צו שפּילן, אין דער זעלבער צייט, פאַרשידענע מעלאָדיעס און טראָגן דעם האָט זיך די רוים ניט געזעטיקט מיט זיי. די צוויי **מאַגיקער** קוקן זיך איבער בשעת **עטנאַרוד** זעצט פאָר:

— די מענטשהייט׳ס מוזיק איז אַ פּרווו צו פּראָדוצירן פאַרשיידענע שטילקייטן ...

נאָך זייערע ווערטער דערשיינט אַ יום־טובדיקע שטילקייט זי פאָלגט נאָך אַ געררישן העקאַטאָמבע, ס׳דרינגט אַרויס פון **קאַטעדראַל׳ס** שאַץ־קאַמער. צווינגענדיק די צוויי **מאַגיקער** ווענדן זייער אויפמערזאַמקייט אין דער ריכטונג.

— איך מיין אַז **נאָוך** איז שוין דאָ, ער געפינט זיך צווישן אונדז... שטעלט **עטנאַרוד** פעסט, מיט אַ ברייטן פאַרגעניגן שמייכל אַף זײַן פּנים.

די **שאַץ — קאַמער׳ס** טיר עפנט זיך, דעם דריטן **מאַגיקער** אַריינצולאָזן. **נאָוך** דערשײַנט אין שיף...

זײַן פרײַער און אָפענער געלעכטער ברעכט אויס קעגן אוראַלטע טעמפל־שטיינער, ווי אַ ברומערדיקער **דיאָניסאָס**־ים. די כיטרעשקײַט פון אייביקן קינד האָט מיטבאַצייכנט. **נאָוך** איז נאָך איינער צווישן די באַרופענע, איינער פון די **אויסדערווײַלטע**, צוזאַמענגערופן צו דער **הונדערטיאָריקער טרעפונג ...**

עפעס גלאַנצט אין זײַנע הענט מיט אומנאָכמאַכלעכן גלאַנץ פון קעניגלעכן מעטאַל.

ס׳איז די קמיה פאַרן **דאָרן־קרוין** וואָס **נאָוך** דער־נענטערט זײַנע עלטערע ברידער, מיט יום־טובדיקער זאַלבונג.

— **אָט בין איך! — רופט אויס נאָוך, בשעת ער הייבט אויף פאַר די מאַגיקער׳ס אויגן, די ווערטפולע קמיה.**

— מיר דאַכט זיך ס׳איז ניט קײַן שלעכטע אידעע **דערמאָנען דעם חכמהדיקן דענקשפּרוך וואָס זאָגט אַז מען באַדאַרף גאָלד צו מאַכן גאָלד... אַך, הלוואי וואָלטן די בלינדע שטערבלעכע פאַרשטאַנען דעם סוד׳ס באַ־דײַטונג... מען דאַרף זײַן אַ גרויסער דעטאַליסט כדי** ניט פאַרבלײַבן בלויז מיטן דעטאַל...!

ס׳איז דער דימענט פאַרבאָרגן אין קויל וואָס וויל זײַן אַ

דימענט... זאָגט **עטנאַרוד**, עניגמאַטיש, מיט האַלב אָפענע אויגן.

— צווישן דעם וואָס איך **בין** און איז נאָך פאַראַן אַ ריי מײַנע אייגענע שטופעס, באַוועגנדיק זיך אין רוים־צײַט — באַשטימט **עטנאַרוד**, רואיק און מעסיק.

— ווי קלאָר דערקלערט איר דאָס טונקעלע! זאָגט **נאַוך**, שמייכלענדיק מיט פאַרגעניגן.

די **מאַגיקערס** אָנוועזנהײַט גיט מער אָנוועזנהײַט יעדעס פּיצל פון דער **גרויסער קאַטעדראַל**. אינעווייניק און אויסער איר ווערט דער טעמפּל דעסטילירט אין זײַנע אָריגינעלע סובסטאַנצן...

דער הויפּט־טויער, אין צווייען צעטיילט דורך אַ צענטראַלן זייל, אַנטהאַלט אַ פרויען־פיגור, מיט וואָלקנס איר שטערן באַקרוינט. זי געפינט זיך אין טראָן מיט איר קעניגלעכן סצעפּטער; האַלט אין דער רעכטער האַנט צוויי ביכער; איינער איז אָפן, דער צווייטער צוגעמאַכט. דער ערשטער שטעלט פאָר דאָס צווייפלאָזע און דער אַנדערער דאָס געהיימע.

צוויי געשטאַלטן דערנענטערן זיך צו דער **קאַטעדראַל**, אָט, וואָס באַווײַזט זיך פאַר זייערע אויגן...

די צוויי טירן וואָס פירן צו דער הויפּטשיף עפענען זיך גלײַכצײַטיק. ס'דערקענען זיך קלאָר די געשטאַלטן קעגן בלוי און זילבער פון דער נאַכט.

אַנאַסוס און ראַסעק; זייערע נעמען. זיי גייען אַרײַן זאַלבענאַד. **צוזאַמענשפּיל פון צוויי ווילן**, אויסגעקנאָטן אין איינעם, מיטן גאַנצן קראַפט פון וועלן.

נאָוך באַגריסט צאַרט און פריילעך די יונגע **מאַגיקער**.

— כ׳ווייס באַשטימט אַז די **צײַט** עקזיסטירט ניט; אויב ניט וואָלט איך געזאָגט אַז איר זײַט אָנגעקומען צו שפּעט, ווי געוויינטלעך! פונדעסטוועגן, ווי געוויינט־לעך, קומט איר אָן באַצײַטנס.

— די **צײַט**?, איך ליב זי!, מיר זײַנען אַזעלכע גוטע פרײַנד! נאָר, דעם אמת זאָגנדיק, לעצטנס זעען מיר זיך קנאַפּ! זאָגט **אַנאַסוס**, לאַכט גליקלעך, שפּילנדיק איר טייל אין **שפּיל**.

— דאָס זײַן גלײַכצײַטיק אין **צײַט** און אויסער דער צײַט... אַלעס אין דער זעלבער צײַט...! — דערנענטערט גלײַכצײַטיק דער **מאַגיקער ראַסעק**, מיט אַ לײַכטע און טיפע שטימע.

געשמאַקע מירע, ווייערעך, נאַרדן, זאַפרען און אַלערליי אַראָמאַטישע עסענצן, זעט אויס עס פליסן, פון יעדן ווינקל, אין **פּינפטן זאַל**; מיטן האַרץ־קלאַפּ פולקײַט, גרייט צו דער **אומשטערבלעכער באַגעגנונג...**

די פאַרזאַמלטע גייען אין ריכטונג ווו עס געפינט זיך **קאַוואַליע — קאָל׳ס** אויפגעבויטער אָרגאַן, אונטער דער **מערב־רויז, דאָרט, אין איר שילדערט מען אָפּ אַלע** פעלערן און פעאיקייטן, די צייכנס פון זאָדיאַק און די אַרבעטן פון די חדשים.

אַלעס וואָס די מערב־רויז ווײַזט **פאַר די אויגן**, דעפינירט די פאָרויסבאַשטימונג וואָס האָלט צו די

מענטשן אויף דער ערד: **שאָטנשפּילן, זעלן פון אַ** געפּענקעניש, וואָס זיינען דאָך די גרענעצן זייט מען רייזט אָפּ צו דער אייביקייט...

די **מאַגיקער** פאַרנעמען זייערע פּלעצער, פּאָרמעל, אונטערן אָרגאַן. **עטנאַרוד** עפנט די **פּאַרזאַמלונג** מיט אַט די ווערטער: — שוין אַריבער הונדערט יאָר זינט דאָס לעצטע מאָל וואָס מיר האָבן זיך געטראָפן אין זעלבן אָרט. כ׳געדענק יענע צייטן: **איינשטיין** איז אַלט געווען צען יאָר און האָט זיך אונטערגענומען פאָרשן די סוידעס פון **ליכט** און **צייט**; **נישטשע** שטייגט אויף צו זיין געטלעכן משוגעת; און **פּאַוולאָוו** קערט זיך אום קיין רוסלאַנד צו פאָרשן די אויסגעלערנטע רעפלעקסן; **פרויד**, 33סיק יאָר האַלט, פאַרעפנטלעך; אונטער **זשאַן מאַרי שאַרקאָט׳ס** איינפלוס, זיין ערשטע קלינישע אַרבעט וועגן היסטעריע. פריער איז דערשינען **געטע** מיט אַן עסיי געווידמעט דער נאַטור; דאָס האָט אים באַשטימט צו לערנען מעדיצין. כ׳געדענק **וואַן־גאָגן**, ליידנשאַפט באַשעפטיקט מיט זיינע פאַרבן צו שילדערן די **אומשטערבלעכקייט**, בלויז איין יאָר פאַרן זיך אויסלעשן זיין לעבן.

די פייערלעכקייט פון מאָמענט שטייגט, בשעת **עטנאַרוד** זעצט פאָר:

ס׳איז קלאָר פאַר אונדז צוליב וואָס מיר האָבן זיך דאָ פאַרזאַמלט...

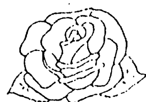
מיר זיינען די אינספּיראַציע וואָס נערט די באַשטראָפענע מענטשהייט אין די נאָענסטע הונדערט

יאָר. איז די מענטשהײַט גרייט אײַנצוזאַפּן די **העכסטע חכמה?**

שלחים פון פּלאַם „**איינס**", זײַנען מיר געשיקט געוואָרן צו אויפלעבן אַ לעשנדיקן **פײַער**, די אורזאַך וואָס פאַרוואַנדלט אַ געטלעכן מאָטאָר אין אַש...

ליכט טרעגער: לאָמיר אָנהייבן פאַרפולקאָמען אונדזער מיסיע.

אָט וואָס איך האָב געבראַכט:

ווו איז דער וועג
ווו איז דער ענטפער?...
דער וועג איז דער ענטפער...

גיבן דיר אַן ענטפער
איז דיר אָפּזאָגן דאָס לעבן...

שוין בלינד פֿאַר די שאָטנס,
געעפֿנט האָב איך די אויגן פֿאַר דער שײַן...

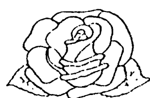
ס׳זעלבע איז ניט ס׳זעלבע,
ס׳זײַנען די אויגן צו זען ס׳זעלבע,
דאָס וואָס מאַכט אויס ס׳זעלבע.
די אויגן צו זען פֿאַרשיידנס
מאַכט אויס ס׳פֿאַרשיידנס.

ליכט וואָס רײַזט דיך דורך,
איז ליכט און שאָטן,
ליכט וואָס דרינגט דיך דורך
איז בלויז ליכט.

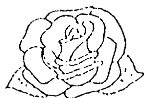
ווען איך שאַף, שאַף איך נישט
גאָר פשוט,
איך באַגעגן זיך מיט ס׳באַשאַפענע...

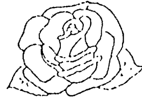
אויב איך צעשטער וואָס איך שאַף
איז ווייַל בייַם צעשטערן
שאַף איך...
און צעשטער כדי ווידער צו שאַפן...

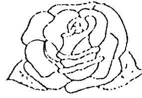
בייַם שפּילן, מיטן לעבן
אין באַהעלטעניש
באַפרייַ איך ס׳לעבן.

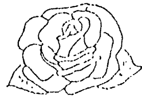
די רויז איז פשוט „געווען"
ביז דעם מענטשנס אוומוויסנהײַט
האָט איר באַרירט מיט דאָרנס?

ס'באַוועגבאַרע, ס'אומבאַוועגבאַרע
און דער פענדל...
אויב איך באַנעם עס
בין איך בײַן מײַ אייגענער אָנוועזנד...

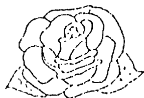
ס'פּאַטאַלע איז
שטאַרבן אַן דערגרייכן צו זײַן.
דער אידעאַל
איז לעבן זײַענדיק...
אומפאַרמײַדלעך.

ער האָט געוואָלט באַקענען
די צוויי פּנימער פון דער לבנה
ס'הייסט,
איר אויסזען און איר געהיימעניש.
ער האָט איר צעשפּאָלטן אין צווייען...
און האָט נאָר באַקומען צוויי אויסזענס
מיט זײַנע צוויי געהיימענישן...

לעבן:
אַ געשפּאַנטע שפּאַנונג...

...פאַראַן זאַכן וואָס,
פון זײַן צו אַלט...
זײַנען זיי אַזוי נײַ!

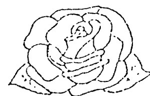
פאַר וואָס זיך באַמיען
צו פאַרלירן ס'אומפאַרלירבאַרע?
פאַר וואָס זיך באַמיען
און וועלן אייַנהאַלטן ס'פאַרלירבאַרע?
צוליב וואָס זיך אַזוי פיל באַמיען
אין באַמיען?

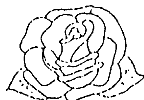
דינענדיק דעם קעניג
איז דער קנעכט שוין קעניג...

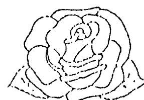
די צייַט,
מיט איר פילאָזאָפיע,
איז נוצלעך כדי די צייַט
זאָל זיך אין דער צייַט דערקענען
און זאָל **אומענדלעך** זיך טרוימען.

אויב איך בין
אין מײַן אָנוועזנהײַט...ווער
וואָלט בײַ מיר געקענט צונעמען
דאָס וואָס עס געהערט מיר ניט?
ווער וואָלט מיר געקענט געבן
וואָס ס'געהערט שוין צו מיר?

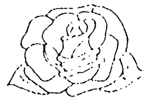
ווען אינערלעך פילן מיר זיך
אָן צענזור,
דאַן זײַנען מיר צניעותדיק.

האַרטע שטאָף:
ליכט וואָס דערקענט זיך אַליין
אין דער לײַדיקייט.

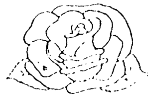
דער ענין איז נישט
זיך באַנוצן מיט ווערטער
נאָר אַריבערגיין
דאָס באַנוצן ווערטער...
מיט **ווערטער.**

די שיַין פאַרשלייערט זיך מיט שטאָף
בלויז ווידער אַלס **ליכט** אַנטשלייערט צו
ווערן.

די ציַיט
אַ שקלאַף פון איר אייגענעם געזעץ
אַן אויספיר פון איר אייגענעם פראָצעס.
ציַיט שליסט זיך ניט אויס פון ציַיט...

פאַר וואָס ליַידן די ליַידן...?
פאַר וואָס ליַידן...?
פאַר וואָס...?
פאַר וואָס... פאַר וואָס!!
?
אין אָט דעם טאָג, אין וועלכן איך האָב
בלויז
מיט אָביעקטיווע סימנים אָנגעוויזן
אויפן אומרו פון מיַינע פראַגן,
אין אָט דעם טאָג האָב איך אָנגעהויבן
זיך צו באַרואיקן
אין סוביעקטיוון זין פון אַלע מיַינע
ענטפערס...

אַנטשלאָסן צו דערהערן מיַינע גערוישן
האָב איך אַלע מיַינע שטילקיַיטן
אָנגעשטויסן.

מען פאָדערט
וואָס אָפּגעלאָזנקייט פאַרגעסט,
ניט וואָס ס'האַרץ פאַרגיט

סדר און **כאַאָס**
האָבן זיך באַגעגנט פּנים על פּנים
ווען דער **קעניג** איז דערשינען
אויפן **שאַכברעט...**

פאָרויסבאַשטימט פֿונעם גורל
צו שטאַרבן און נישט **זײַן**,
אויב איך ווייס עס,
בין איך מיטן **גורל איינס...**

עטנאַרוד איידער ער גיט אָפּ **עטנאַדן**, זײַן **צײַט** אָן **צײַט, לאָזט אַראָפּפּאַלן די לעצטע פּערל פון זײַן חכמה**, מיט אַ ציטערדיקן שמייכל איבער זײַן ליכטיקן פּנים.

און אַזוי זאָגט ער: דער וואָס איז **פּולקאָס** איז **פּולקאָס** ווײַל ער שליסט זיך ניט אויס פון זײַן אומפּולקאָמהײַט.

זײַן לעצטע פעסטשטעלונג קלינגט נאָך אָפּ אין דער שיף פון דער **גרויסער קאַטעדראַל**, וואָס גיט איבער די, ביז דער רגע, פאַרשלאָפענע **מאַגיק**, און איר הונדערט יאָריקער איינזאַמקייט, צו דער גאָר קרעפטיקער **מאַגיק** פון די **מאַגיקער** וואָס האָבן זיך אין איר פאַרזאַמלט...

עטנאַרוד ווענדט זיך צו **עטנאַד** און זאָגט: — **עטנאַד**: דו, וואָס געניסט אַזוי פיל פון די **גרויסע שפּילן**...

ווײַז דײַנע קאָרטן!

קאַפּיטל צוויי

עסנאַד

די אוממעגלעכע שפּיל

צווישן מענטשן און גאָט

דאַן זאָגט אַרויס עטנאַד, פֿון זײַנע ליפּן, די ערשטע
פעסשטעלונג כדי זי זאָל שפּילן איר הייליקע שפּיל:

אין אָנפאַנג איז אַלעס געווען קלאָר,
ווען ס'איז נאָך אַפילו
קיין אָנפאַנג נישט געווען...

די רויז
איז דער דאַנק
פון רויזנפלאַנץ צום הימל.

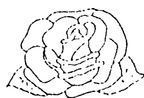
דער פֿאַרשטאַנד צעטיילט און הערשט
איבער די הערשאַפטן פון דער ערד.
דער **שכל** פֿאַרמערט און הערשט
איבער די הערשאַפטן פון ערד...
און הימל.

וואָס בין איך? אַן **איצט.**

ס'איז נויטיק ענדערן
ליַידן אין **חכמה,**
חכמה אין **ליבע,**
און **ליבע** אין **פֿאַרפולקאָמונג...**

בײַם באַדויערן דעם נעכטן
אידעאַליזיר איך דעם מאָרגן
באַוווּסטזיניק פונעם נעכטן
און פונעם מאָרגן
שמעלץ איך זיי אינעם **הײַנט.**

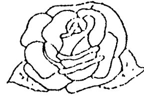
הינטערן **טרוימען.**
שטייט **דער ווילן.**

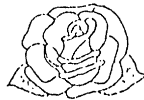
אמתער **וויסן**
איז אַ פונקט
וואָס ווערט רעלאַטיוו
בײַם צונויפקום
צווישן גאווה און עניוות
פונעם וויסן...

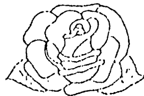
הינטער מיר, די צײַט.
פֿאַר מיר, די צײַט.
אין מיר, די **אייביקייַט.**

ליבע איז אַ הינוועג
צו זיך אַליין
ס׳געגנויע אָרט
וווּ איינער איז אינגאַנצן
אין **ס׳גאַנצע...**

ס׳שײַך דער צײַט,
גייט די צײַט אַריבער און פרעסט מיך
אויף.
ס׳שײַך דער צײַט,
גייט די צײַט אַריבער און איך פרעס זי
אויף.

וויפל אומגעדולד,
אינעם אומגעדולד
פון דעם וואָס זוכט געדולד!
וויפל וויסן, אינעם געדולד
פון דעם וואָס פאַרשט דעם אומגעדולד!

ציל פון **ליבע**
איז אייביקייַט.

מען קען זייַן בעלעבאָס
פון אַ נשמה וואָס לייַדט
אָבער קיינמאָל
איבער אַ נשמה וואָס לאַכט.

ס'אמתדיקע
איז באמת
נישט אויפדעקן דעם אמת,
נאָר אינעם פּרוּוו
זיך דערנענטערן צום **אמת**.

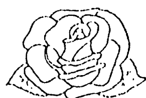
די באַדערפעניש
דאַרף האָבן פון מורא
צו ווערן אַ באַדערפעניש.

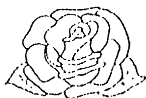
ווו איך בין
איז ס'אָרט
ווײַל ס'אָרט...
בין איך.

אין טרוים
בוי איך זיך,
אין טרוים
צעשטער איך זיך...

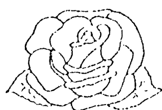
ס׳פּריַיע ווילן
איז ס׳איינציקע
וואָס איז נישט פֿאָרויסגעשריבן...

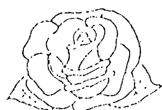
ס׳געוויסנהאַפטע אינעם „וויַיסן"
האָט מיר אָנגעיאָגט
ביַים פיַיערן
דעם רעגנבויגנס זיבן קאָלירן...

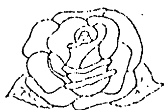
ענערגיע איז אַ **געשטאַלט**
מיט וועלכן ס'שטאָף
שטעלט זיך פאָר.
ביים צעשפּליטערן ס'שטאָף
בלייַבט נאָר **טרוים.**

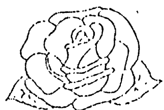
ס'דערהערגעט
נישט די **מלאכה** פון **פּאָעזיע,**
נאָר פּאָעזיע ווי אַ מלאכה!

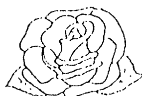
די קייט וואָס שטאַרקט
אַלע קייטן
איז
די אומוויסנהײַט

וואָס ס׳וווערט מיט דער צײַט
אָפּגענוצט,
נוצט אָפּ
די צײַט.

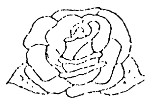
געזען מיט פּערספּעקטיוו,
איז ס'אַנטרינען־פּונקט
אַ גרענעץ
וואָס גרענעצט ס'גרענעצלאָזע.

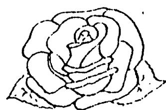
ווען די ליכט
וואָלט נישט געווען אַ זעלבסט־רייַזערן,
וואָס איז איר פּאָרעם
זיך פּאָרצושטעלן אין פּאָרעמס...!
וואָלט זי געווען זייער אומפּאָרמאַל!

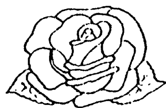
איך בין איינס און **אומענדלעך**
אין יעדן טייל פון **מיַין** טיילווייַזיקייַט...

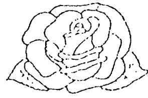
ס׳מיטל־פונקט
פון קרישטאָלענעם קערפּער
בײַ אַ זאַמד־זייגער,
איז דער אַנטערינען־פּונקט
וווּ די צײַט
גיט זיך זעלבסט איר נאָמען.
אין אַ פּיצל
זאַמד־קערן...!

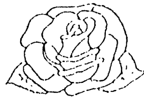
לעבן אין אייביקייט
הייסט געדענקען די פאַרגאַנגענהייט...
און זי ענדערן

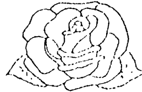
ס'איבערפלאַך
אַנטהאַלט שוין
די אומענדלעכע טיפקייט...

פּאָעט איז יענער וואָס איז פעאיק
צו זײַן אומבאַוועגלעך
און באַוועגן אין רו
דעם אומרו פון די ווערטער...

מיט מײַנע אידעען
וואָסטו געטאַנצט...
ווען דײַן טאַנץ־קאַרטל
וואָלט נישט געווען פול מיט דײַנע...

עטנאַד באגליידט מיט אַ זשעסט פון זייַן געטלעכער האַנט די לעצטע ווערטער און גיט איבער דאָס מאַגישע וואָרט דעם גאָר **גרויסן מאַגיקער.**

עטנאַרוד רעזומירט אַזוי זייַן גרויסאַרטיקע אויפגאַבע. ער ווענדט זיך צו **נאַוך** אין איין אויגנבליק און זאָגט אים:

ליבער **נאַוך**, זייט דייַן פילאָזאָפיע...

מיט וואָס וועסטו דערנערן דעם מענטש'ס קינדער? דער פילפאַכיקער עבאָס פון ארום און אַרום דער קאַטעדראַל פאָדערט דעם **מאַגיקער נאַוכ'ס** ערשטע ווערטער...

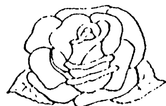
קאַפּיטל דרײַ

נאַוד

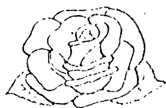
דיאָניסאָס זיבן געלעכטער

נאָוך, מיט אַ יומטובדיקן געלעכטער דערנענטערט אונדז צום גייַסט וואָס באַלעבט די ליבע־פּייַערונגען, און רופט אויס:

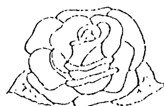
נאָר ווייַל איך בין הוילע ליכט,
קען איך אַלס שאָטן שפּילן...

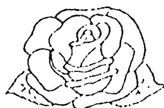
אין וועלכן
באַדויערנדיקן מאַטעריעלן צושטאַנד
געפינען מיר זיך אָפּטמאָל
צווישן די מעגלעכע צושטאַנדן
פון דער מאַטעריע...!

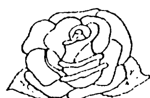
דער פּיַינט דערהייבט אונדז,
דער פּריַינט האַלט אונדז אונטער...

אַ שפּיגל:
איך, די בייזוויליקייט, דער שוידער
ווען איך אַליין בין נישטאָ
אויף זיך צו באַטראַכטן...
דאַן...
ניטאָ קיַין עקסטאַז, ניטאָ קיַין בייזוויליקיַיט
ניטאָ דער שוידער, ניטאָ דער שפּיגל...
ס׳דאָ נאָר וואָס איך **בין**,
אין פולשטענדיקער **רו.**

כל־זמן ס׳וועט דויערן ס׳ברומען
פון אַ
דערקלערונגס־ליבע...
וועט דויערן די וועלט.

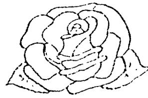
וואָס איך זאָג, פאַרהוילט זיך,
לעבנס־באַשעפעניש,
הינטער דעם וואָס איך זאָג...

ס׳איז נישט פאַראַן קײַן אופן
אויסצומײַדן מען זאָל אונדז ווײַזן,
איינמאָל און נאָך אַמאָל
יענעס וואָס מיר ווילן נישט זען...

ווען דו באַוועגסט זיך
און דו ווערסט נישט דערציטערט...
דאַן באַוועגסטו זיך נישט...

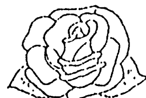
ווען איך נעם אַרום ס'קינד, וואָס איז אין
מיר,
ברעכט זיך, העפלעך, אין טויזנט שטיקער
דער איבערזעטיקטער דערוואַקסענער
וואָס שטעקט אין מיר.

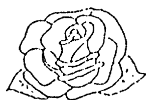
אַזוי ווייַט ווי איך האָס ווייַטער,
אַזוי ווייַט שטאַרב איך...

די אומענדלעכקייט
איז אַ קרייז
וואָס האָט זיך אַליין נישט געגלויבט.

כ'לעב,
כ'לעב און שפּיר.
טויט
וואָלט איך אפשר נאָך געקענט זיין
לעבעדיק
און שפּירן...

ווען איך זע וואָס איך זע נישט,
דאַן, זע איך.

אין רוים־צײַט
האָט צו מיר געווינקט אַן אויג די
אייביקײַט...

די זריעה
איז ס'אַנטרינען — פּונקט פונעם בוים,
דער בוים
איז ס'אַנטרינען — פּונקט...
פון דער זריעה

ס'שטעגל און די רויז
זײַנען ביידע
די העלפט פון אַן **אמת**

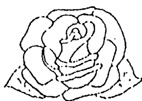
ווי גוט איך דערהער מיך
ווען איך האָרך מיך נישט!

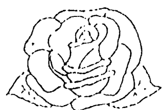
דער ענין
איז זיך נישט פאָרשטעלן
ווי אַ פיגור פונעם שאַך־ברעט,
נאָר שפילן אַלע שאַך־פיגורן,
און זיך נישט פאָרשטעלן ווי קיין איינע
פון זיי...

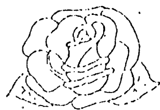
ווען איך האָב אין מיר
די אידעע איך בין,
איז שוין הוילע גליק.

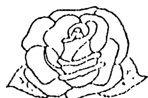
דרייסטקייט איז
דער מאָטאָר
כּדי אַרויסצורופן
אונדזער **ווילן**...

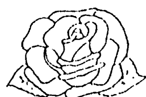
ס'לאָגישע דענקען
באַגרענעצט דעם מענטשן,
ביים שטעמפּלען מיט זיינע גרענעצן
דער אומבאַגרענעצטער אומענדלעכקייט.

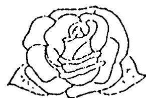
אָט די מאָדנע פּאָרעם פון גיין,
בײַם אָפּגיין סידורכגעגאַנגענע!

איך באַשאַף ווידער סיבאַשאַפענע,
איך בין דער זוים פון סידערוואַרטע.

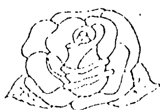
דו ביסט נישט אַליין אָן מיר,
נאָר פון דיר;
ווען דו וואָלסט זיך געהאַט,
וואָלסטו מיך געהאַט...

דער אמת
איז ווי אַ פרוי
וואָס ערט קיינמאָל
נישט אויף זיך צו אַנטקליידן.

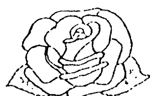
מורה באַפאַלט אויך דעם חכם,
דאָס אויספאָרשן איר
פאַרוואַנדלט אים טאַקע
אין אַ חכם...

ס'אומענדלעכע
איז אַ הימל
וואָס גלעט זיך
בלויז מיט די פליגל
פון דער פּאָעזיע.

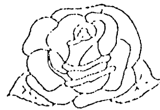
חכמהדיק
איז די אומוויסנהײַט
פון דעם וואָס זײַן אומוויסנהײַט
אַנערקענט.

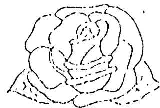
מיט יעדן שלאַג פון זײַן האַרצן
איז דער **מלך** דאַנקבאַר.

אין יעדן האַרץ־שלאַג
מעסט מען
די **אומשטערבלעכקייַט.**

גרויסקייַט
שרעקט זיך נישט
פֿאַר קייַן שום **גרויסקייַט,**
זי דערנערט זיך
מיט אַלע **גרויסקייַטן.**

אַ שטיל, צידערדיקער אָפּקלאַנג זעט אַרױס עס ענטפערט, מיט בכבודדיקער דאַנקבאַרקייט, עטנאַד׳ס, און נאַוּכ׳ס שטימען. דעם מענטש׳ס געהער קען דאָס ניט פאַרנעמען, נאָר עס באַזיצט די אײגנשאַפט צו פאַרבלײַבן, אומזיכטבאַר, דורך די קומענדיקע צײַטן...

די גאַנצע קאַטעדראַל איז אַ תבה, געפּילפּול, נעמט זי אויף די ליבעס־מיטטײלונגען וואָס מען גיט דאָרט איבער; אָנטהאַלטן וועט זי די העכסטע גײַסטיקע ווערט וואָס מען איז בכוח איבערגעבן דער מענטשהײַט. אירע פרײַע פאָרעס לאָזן זיך אײַנדרינגען מיט אײדעלע אָפּקלאַנגען, זאַמלענדיק, גײַציק, די חכמה פון די הויכע אָנוועזנהײַטן... אַזוי וועט אַ זיסער, הײליקער ווײַן פאַרבלײַבן צו דערנערן די וואָס וועלן זיך אונטערגאַרטלען עס צו טרינקען מיט זײערע הערצער...

עטנאַרוד רופט אויס:

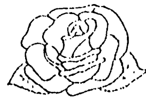
— רעד דו, ברודער ראַסעק... דערקלער אונדז, מיט דײַן קאַלטן מאַטעמאַטישן בליק, וואָס קענען מיר איבערגעבן גאָט׳ס־לײַדנשאַפטע...

קאַפּיטל פיר

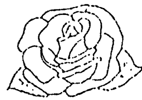
ראַסעק

דאָס אומענדלעכע פון די **נומערן...**
ס'ענדלעכע פון דער אומוויסנהייט.

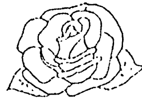
ראַסעק הייבט אָן:

כיהאָב זיך געמוזט
פון וואָרט דערווייַטערן
כּדי נעמען
סיוואַרט

סיטיף געפילטע...!
איז אַזוי זינפיל...!

אין צײַט־טאָל
גיי איך און קום,
כ׳קום און גיי.
אויפן צײַט שפּיץ...
זע איך גיין און קומען,
קומען און גיין...

די שטילקײַט
איז ס׳רואיקע שטורעם־אויג
וווּ ס׳פּראָצט די מוזיק.

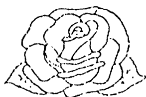
אָט די שטילקײַט,
ווען דו רירסט איר ניט אָן...
מאַכט זי אַזאַ רעש!

אַלעס איז אין מיר נוצלעך
ווען איך באַפרײַ זיך
פון דעם וואָס איז נוצלעך.

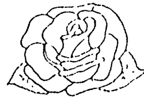
ווי פענאָמענאַל איז
די וויסנשאַפט;
ווײַל זײַענדיק אַ פענאָמען
זוכט זי דעם אמת
אין די פענאָמענען!

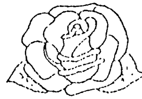
ווי קען זײַן
אַז אָט די רואיקײַט
זאָל אַזוי באַוועגלעך זײַן?

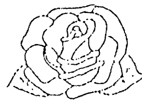
אײַנגעשלאָסן אינעם רוים־צײַט
איז אַ ספּערע נאָר אַ האַלבע ספּערע...
איך באַגרײַף איר אײביקײַט
װען איך באַפֿרײַ זיך אַפֿילו
פֿון איר באַגריף.

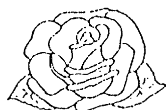
װער איז פֿולקאָם
אינעם שפּיל...
איז שױן אױסערן שפּיל.

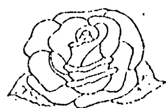
מיט יעדן אָטעם,
שטאַרבט עפּעס פֿון מײַן טױט,
און עפּעס פֿון מײַן לעבן װערט געבױרן...

די צײַט,
שײַך צײַט
שטײַגט איבער דער צײַט.

נאָך חדשים פון געפּערלעכע
טראַכטענישן
האָט אַ וויסנשאַפטמאַן
זיך צעשטרײַט
מיט אַ פײַערלעכן געלעכטער,
און אויסגערופן:
„ס׳געפּערלעכע איז ניט ס׳געפּערלעכע,
נאָר אַז ס׳געפּערלעכע...
זאָל זײַן געפּערלעך!״.

אַלעס פּאַנגט זיך אָן אינעם דורכפּאַל...

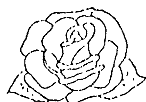
מען האָט מיר אָפּטמאָל געזאָגט:
,,אַך ס'אַראַ גוטער זכרון דו האָסט!''
און איך געדענק ניט ווען
איך האָב געענטפערט:
,,דערגרייכט האָב איך וויפל
מיט מײַן געדענקבאַרן זכרון,
נאָר ער האָט מיר קיינמאָל געדינט
צו פאַרוואַנדלען **ס'געדענק־ווירדיקע**
אין **אומגעדענקט־ווירדיקע**...!''

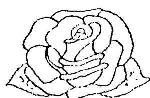
מײַן אויבערפלעכלעכקײַט
האָט מיר געעקלט
אַזש ביז חכמה.

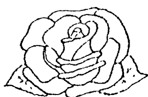
ווען איך פאַרלייקן זיך,
פאַרלייקן איך זיך;
ווען איך באַפעסטיק זיך
לייקן איך זיך אויך.

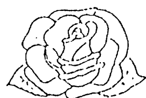
אין די **רעלאַטיווע הנחות**
קען מען נישט אַנטדעקן
די אַבסאָלוטע הנחות...

אַך!
יענע געוויַע רעזולטאַטן
אַ פועל־יוצא בייַם אָנווענדן
אומגעוויע הנכעס...!

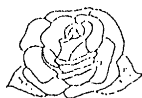
אַף דורכצופאַלן
דאַרף מען פריער **זיך אונטערנעמען.**

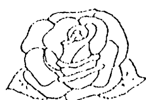
איך פאַרשלעפ מײַן **איצט**
אין דער צײַט־בלאָטע
װען איך לאָז איבער
דאָס װאָס איך בין
אױפן קראָם־טיש
פון מײַן **אײביקײַט**...

געװאַלד אָנצװױענדן
הײסט איבערלאָזן די זאַכן
אױף דער העלפט.

אַ פּינטל אויפן פּאַפּיר
אַ שטערן אין הימל...
זײַנען זיי אפשר
אָנווײַז־פּונקטן
אויף אונטערצושטרײַכן
ס'אומענדלעכע!

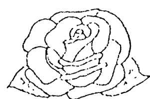
איינער גייט פון איין שטערן צום צווייטן,
און ווערט פאַרלוירן אין דער
אומענדלעכקײַט!

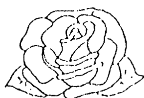
די צײַט ס'פּאַרנעמט
לייענען אַ **פּאָעזיע**
לייזט זיך אַליין אויס
אין דער **צײַטלאָזיקײַט**
פון איר **שליכות.**

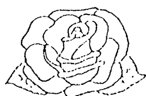
ס'פּאַרגעסן וואָס איך בין
קערט מיר אום צום בילד פון דעם וואָס
איך בין ניט
און וואָס וואַרט אויף מיר
געדולדיק,
הינטער די שפּיגלען...

מײַן אומבויגזאַמע
שטײַפקײַט
איז אַזוי קרישלדיק
קעגנאיבער מײַן פלאַסטישער
בויגזאַמקײַט...!

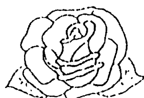
מיר זײַנען אַן אייביקער אַטאָם,
באַדעקט מיט סעזאָן־קליידער.

דער געליבטער האָט געזאָגט זײַן געליבטער:
,,דײַנע געהיימענישן
זײַנען ניט דײַנע געהיימענישן,
ווען איך דערלויב זיך **ס׳געהיימענישפולע...**
דאַן
איז ניט דײַן אָדער מײַן געהיימעניש:
נאָר איין אַנטפּלעקטער אמת."

דער פֿײַער איז די **געהיימעניש**...
ער איז **דער ווילן**.

דער מאַגיקער ראַסעק בלײַבט שטיל. זײַנע אויגן, באַדעקט נאָך מיט קאַלטע ליכט, בלײַבן אין דער געהיימעניש פֿאַרוואונדערט, בשעס **עטנאַרוד**, מיט אַן אימפּעראַטיוון טאָן, ווענדט זיך צו **אַנאַסוס** און רופֿט אויס: וואָס קענסטו זינגען פֿאַר די ליבע אויסגעהונגערטע?

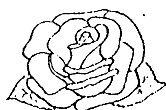
קאַפּיטל פינף

אַנאַסוס

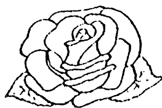
אַ שטערן אין דער צײַט־
אויסגעבויגנקײַט

די מאַגיקערן אַנאַסוס הייבט אַזוי אָן:

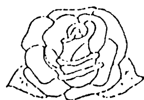
דעם דיכטערס האַרץ
לייזט זיך אויס מיט זײַן שווײַגן
דאָס וואָס דער מענטש
דערנידעריקט מיט זײַנע ווערטער.

דער גלײַכגעוויכטפּונקט
צווישן ערשײַנונג און ווירקלעכקײַט
ליגט...
אויפן ראַנד פון שפּיגל...

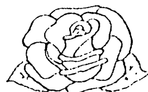
דורך רו און באַוועגונג
פון גאָר גרויסן געפיל,
באַווייַזט פּאָעזיע
איר אָנוועזנהייַט
מיט איר גאָר גרויסן שאַפֿן...

דעם פּאַרפום
וואָס מען קען נישט פאַנגען
איז עטעריש
אָבער דאָך
רעאַל.

אויב די אומענדלעכקייַט נעמט מיך
אַרום
איז ווייַל כ׳דערקען איר נישט...

די אילוזיע

באַקליידט מיט שפּיצן
די רודנקייַט פון די שטערן.

נאָך זיך אָפּבריען
אין די נאָכאַנאַנדיקע ערשייַנונגען,
האָב איך דעראָבערט
מייַן אייביקייַט.

פּאָעזיע

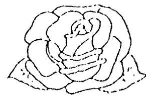
פאַרוואַנדלט פּאַטאָס
אין צייַט.

מוזיק

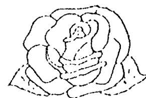
פאַרוואַנדלט צייַט
אין פּאַטאָס.

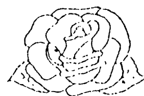
יעדער אויסוווַיל
איז אַ דאָ־נאָטע וואָס לאָזט זיך
קײַקלען...
ס'איז אָבער נאָר אַ ווערטלאָזע נאָטע
אויב מען האָט ניט קײַן מוט
אויסצוחלמען די נאָטן וואָס פעלן...

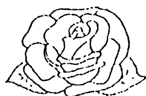
שטילקײַט איז ניט קײַן שטילקײַט
אויב דו טאַפּסט איר אָן...

עפּעס פון ס'גאַנצע
איז ס'גאַנצע
ווען ס'איז עפּעס...

וואָס נאָך איז דאָ
אין דער היַינטיקער העסלעכקיַיט
אויב ניט אָנ־סוף׳דיקע באַשטעטיקונג
פון דער שטענדיקער שיינקיַיט?

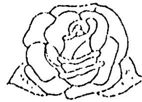
גורל:
אַ טאָלק אין **ס׳אידעאַלע...**
און אַ טאָלק אין **ס׳פּאַטאַלע.**

נאָר דער וואָס ווייסט
וועגן די **גרויסע אָפּוועזנהיַיטן,**
דער פאַרשטייט
די **גאַנצע אָנוועזנהיַיט...**

פּאָעזיע אַנטשטייט
אינעם געניויעם מאָמענט
ווען די לאָגיק פון ווערטער
שטאַרבט אָפּ
כדי ווידער אויפצולעבן
אין דער **אינטויציע**
פונעם **וואָרט**...

וואָס מער מיר ליבן
אַלס מער ברייטערן מיר אויס די נשמה

דער באַגריף פון אוורה
טויט די דערוואַקסונגיס עלטער.

ענערגיע
איז אַ טײַך וואָס פליסט נוצלאָז,
ביז מיר באַזוצן אים
כּדי צו שטויסן אונדזערע טרוימען.

ווי געשיקט איז דער קאָסמאָס!
ווי גוט ער באַווײַזט זיך
בײַם זיך באַהאַלטן
הינטער די פּלאַנעטן!

די וואָלקנס...
זאָל עס זײַן די ימען
וואָס שפּילן זיך צו זײַן זיי גופע
אין אַן אַנדער קאָסמאָס־מעסטונג?

סיאַראַ געהיימעניש סיליכט!
זי האָט אַזוי פיל
זיך געדאַרפט פאַרבן
צו זײַן אַזוי ווײַס...!

ליכט־שאָטן:
אַ פאָרויסגעזעענעם אמת
וואָס שפּאַצירט פאַראָרעמט
מיט אַן אילוזיע.

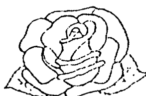
אונדזער רויז איז מעכטיק
ווײַל
זי האָט נישט אירע וואָרצלען אין ד'ערד,
נאָר אָפן הימל...

איך האָב מיך אַזוי פיל געזוכט...
ביז כ'האָב ענדלעך אַנטדעקט
אַז ס'בעסטע אויפן זיך צו געפינען
איז זיך אויפהאַלטן
דאָרט וווּ איך בין.

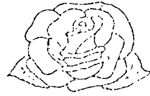
דער וואָס געווינט שטענדיק
איז דער וואָס שטייט נענטער
פון **דעם וואָס קען אַלעס**...

אין אַ וועלט
וווּ די צוויי־דײַטיקייַט
איז אַפן טאָג־אָרדענונג,
ס'וואָלט געוויסנהייַט געדאַרפט שטיין
אויפן סדר אן אייביקייַט.

זײַט די ליכט...!
זײַנען די שאָטנס אַזוי שיין...!

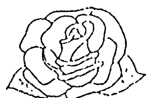
דער קערפּער איז באַגרענעצט,
ס׳געפֿיל איז אַלמעכטיק...

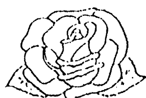
בײַם אָפּבריען
די אילוזיע פֿון איר געשטאַלט
אין אַ פֿלאַם,
האָט אַ זומער־פֿייגעלע
זיך אָפּגעבריט ביז איר עיקרדיקייט...

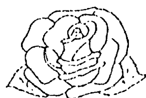
זכר
איז אַ לעבנס־שעפערישער
טאַט.

נאָר פאַר די וואָס זײַנען פעאיק
צו יונג־פרויאישע ליבעס
איז די ליבע פאַר זיי
שטענדיק יונג־פרויאיש.

וואָגן צו שפּירן
אַן אויגנבליקס דימענסיע,
איז באַגרײַפן
אַן אויגנבליק אָן דימענסיע...

איך באַטראַכט אַן אָוונט:
אין בין אַ שאָטן
וואָס באַטראַכט אַן אַנדער שאָטן.
איך לײַד:
איך בין אַ שאָטן
וואָס לײַדט אַן אַנדער שאָטן.
איך טראַכט אַן אידעע:
אין בין אַ שאָטן
וואָס טראַכט אַן אַנדער שאָטן.
איך חלום אַן אָוונט,
אַ געפיל, אַן אידעע...
און אַנטדעק אַז,
הינטער אַזוי פיל שאָטן,
פאַרהוילט זיך מײַן ליכט
וואָס ס׳איז נישט מער ווי...
דער שאָטן פון אַן אַנדער ליכט!

נאָכוואָרט

די גרויסאַרטיקע־פֿאַרזאַמלונג האָט זיך געענדיקט באַלד...

די נאָטרע־דאַם בלישטשעט פּרעכטפֿול, רײַך.

דער גרויסער שוץ־מאַגיקער זאָגט עטנאַדן:

— ליבער ברודער, ווערסט זיך פֿאַרנעמען און פֿאַרוואַנדלען אונדזער שמועס אין שריפֿטן; אַזוי דאַרף זײַן

— אַזוי וועט זײַן, עטנאַרוד — ענטפֿערט דער מאַגיקער עטנאַד. ווי ער זאָגט דאָס אַרויס הייבט אָן עטנאַרוד זיך צו געזעגענען פֿון די אָנטיילנעמער, מיט אַ לײַכטע האַנט־באַוועגונג; אָפּטמאָל ווי אומזיכטיק... ס'זעט אויס אַז דער מאַגיקער האָט אָנגעהויבן אומקערן אין דער וועלט פֿון מאַטעריע אָן נאָמען וואָס עס געהערט איר און ער האָט שוין צוזאַמענגערופֿן כּדי זײַן אָנוועזנהייט זאָל ווערן אָנגעזונד, אין דער פֿאַרזאַמלונג.

— איך ווייס גאַנץ גוט אַז דײַן אָנוועזנהײַט לעשט זיך ניט אויס און אַז דו ביסט שטענדיק אין אַלע ערטער. ס'איז פּאַר מיר קלאָר אַז דו וועסט אונדז איבערלאָזן, אָן סאָפעק, און דערשײַנען אין אַן אַנדער פּלאַץ... — רופט אויס לאַכנדיק נאַוך.

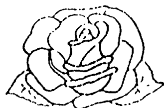
— מסכּים, עס באַנוגנט מיר ניט זיך באַנוגענען מיט די פּאָרמעס! ענטפערט עטנאַרוד, לאַכנדיק. — נאָך פאַרן אָפּרײַזן, געדענקט, מיר וועלן זיך טרעפן פּינקטלעך, איבער הונדערט יאָר, אין זעלבן אָרט, צו ריידן וועגן ליבע... אויב עס וועט זײַן אַ מענטשהײַט צו הערן אונדזער מיטטיילונג. מיט האָבן געלאָזט געווג שפּײַז אַז ס'זאָל טאָקע געשען. ס'איר אָנטשיידונג. ביז דאַן, אויב ס'וועט זײַן אַ „דאַן", מײַנע ליבע...!

מיט אָט די ווערטער פאַרוואַנדלט זיך עטנאַרוד אין אַ גאָלד־שימערדיקן שטראַל, דערוויײַטערנדיק זיך, לויט זײַן פּראָיעקט. זײַן גאָר שטאַרקע ליכט נעמט אַרום אין ווײַסן די גרויסע קאַטעדראַל. פּאַריז שײַנט ווי אונטערן מיטאָגצײַטיקן זונען־שײַן, ווען דער מאַגיקער קרײַצט איר דורך אין זײַן שטײַגנדיקן וועג.

אַ גלאָקן־שטימע באַצויבערט די נאַסע דעכער; ווי אַ געזעגענונג וואָס באַגעגנט דעם נײַעם טאָג.

ס'איז פינקטלעך האַלבע נאַכט פון 29סטן יוני 1989.
נאָטרע דאַם ווערט ווידער שטיל און טונקל, פאַרזונקען אין
דער נעפל פון צײַט.

זי וועט דאַרפן אויסוואַרטן נאָך הונדערט יאָר ביז אַ נײַער
נס זאָל פאָרקומען...

מען קען זייַן אַ באַלעבאָס
פון אַ נשמה וואָס לייַדט
אָבער קיינמאָל
איבער אַ נשמה וואָס לאַכט.

גילדענע אויסגאַבעס
פון דער בוענאָס איירעסער
יאָגאַ־שול

אינהאַלט

Hecho el depósito que marca la ley 11.723

I.S.B.N.: 950-99580-2-6

Impreso en marzo de 1993
por A. Weiss
Guatemala 4468
Buenos Aires

Impreso en la Argentina
Printed in Argentina